

▶ NÁPADY, JAK SE ADAPTOVAT NA KLIMATICKOU ZMĚNU str. 4

- ▶ ZVYŠUJEME DOTACE NA **ZELENÉ STŘECHY** str. 3
- ▶ **ZADRŽOVÁNÍ VODY** JE KLÍČOVÉ V BOJI SE SUCHEM str. 6
- ▶ PŘEDPOVĚDNÍ MODEL **ALADIN** JE PŘESNĚJŠÍ str. 10

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

aktuálním tématem, jež prostupuje vydání našeho časopisu, je voda. Říká se, že sůl je nad zlato, ale ve skutečnosti platí, že voda je nade všechno. Bohužel se už několik let potýkáme s nedostatkem vody a nedá se spoléhat na to, že to bude lepší. Proto jsou na řadě různá opatření, jak s vodou co nejlépe hospodařit. V článku

ku o suchu je shrnuje ministr životního prostředí.

Na mnohých místech zadržují dešťovou vodu. Díky dotacím je jich stále více a my vám některá z nich představíme. Jiným motivačním opatřením je zvýšení dotace na zelené střechy. A čím zelenější střecha, tím vlhčí a chladnější okolí. Voda neodteče, ochladí budovu a blízké okolí.

Střechy s vegetací jsou jedním z adaptačních opatření. Klimatické změně je možné se přizpůsobit i jinak. Soutěž Adaptterra Awards takové nápady schraňuje a následně prezentuje. Přihlášených nápadů už je několik desítek. O některých z nich si můžete přečíst, další přinášíme ve fotografiích.

Do tématu s vodou – možná paradoxně – patří i suchá nádrž. Vybudovali ji v Kojčicích u Pelhřimova. Suchá je proto, že v ní není voda, a vybudována je proto, že až voda přijde, tak v ní bude a nespláchnou domy, tak jako tomu kdysi bylo. Protože moc neprší, ale když už zaprší, může z toho být blesková povodeň jedna dvě. No a pokud je vám povědomé jméno obce, nejste vedle. Jsou to ony Kojčice u Pelhřimova z filmu Marečku, podejte mi pero! Až z Kojčic přijeli staří rodiče večerního studenta Plhy, aby na rodičovské schůzce slyšeli, že jejich syn dostal dvojku. A ta dráha, co je stála...

Hezké čtení přeje

JAN RÖDLING
šéfredaktor

NA KNÍNICKÉM POTOCE VZNIKNOU NOVÉ MOKŘADY A TŮNĚ

Foto: archiv SFŽP ČR

Povodí Moravy zahájilo revitalizační úpravy koryta Knínického potoka. **Soustava nových mokřadů a tůň zpomalí povrchový odtok vody a zlepší zadržování vody v území.**

Práce potvrzují půl roku a jsou financovány z Operačního programu Životní prostředí 2014–2020. Na téměř kilometr dlouhém úseku Knínického potoka ve Veverských Knínicích vzniknou přírodě blízká opatření cílená na zpomalení povrchového odtoku vody, úpravu splaveninového režimu, zlepšení morfologie toku a adaptaci na změnu klimatu. „Konkrétně půjde o dva principy revitalizačních změn současně. Jednou bude směrová změna koryta toku, kdy vytvoříme nepravidelné oblouky odpovídající co nejvíce přirozenému stavu toku, a druhou bude vytvoření soustavy průtočných i neprůtočných tůň v místech, kde to umožní prostorové poměry,“ popisuje projekt generální ředitel Povodí Moravy Václav Gargulák. Celkem vznikne sedm neprůtočných tůň a dvě průtočné tůně s navažujícími mokřady.

Kromě zpomalení odtoku vody z krajiny přispívají mokřady, tůně i morfologicky bohaté koryto k zachycení splavenin. „Knínický potok při příválových deštích odnáší ze svažitých zemědělsky využívaných pozemků splaveniny do toku Veverka, který ústí do Brněnské nádrže a způsobuje tím vznik nánosů v přehradní nádrži. Provedená revitalizace tak zamezí tvorbě nánosů v nádrži,“ dodává generální ředitel.

V současnosti Povodí Moravy realizuje řadu revitalizačních opatření, aby bylo možné udržet vodu v krajině co nejdéle. Tato

opatření vedou ke zlepšení kondice krajiny a posílení její funkce zadržet vodu. „Řekám vrácíme původní charakter, realizujeme přírodě blízká opatření a revitalizujeme řeky v povodí Moravy v místech, kde jsou taková řešení možná. Je ale důležité mít na paměti, že v osídlených oblastech není možné dělat stejná opatření jako v krajině. Podobné přírodě blízké úpravy jsou součástí komplexu opatření a musí být prováděny v souladu s opatřeními pro posílení vodních zdrojů. Bez nich postrádají smysl, neboť nenahrazují vodní zdroje,“ vysvětluje Gargulák. Mezi nejvýznamnější aktuální projekty Povodí Moravy, s. p., patří například dokončená renaturace Moravy u Štěpánova, napojení odstavených ramen Dyje, probíhající revitalizace Baštyňského potoka u Novosedel, revitalizace Bečvy u Černotína a Skaličky či připravovaná revitalizace Trkmanky ve Velkých Pavlovicích. ●

140. VÝZVA

V Operačním programu Životní prostředí je až do 3. srpna 2020 otevřena výzva, která podporuje zvýšení ekologické stability krajiny a obnovu i vodního režimu krajiny. Mezi podporovaná opatření patří i revitalizace a podpora samovolné renaturace vodních toků a niv. Pro rozdělení je připraveno 300 milionů korun.

Zvyšujeme dotaci na výstavbu zelených střech

Od poloviny května se výrazně navyšuje finanční podpora na výstavbu vegetačních neboli zelených střech z programu Nová zelená úsporám.

Místo původních 500 Kč/m² dosahuje nově příspěvek 800 Kč/m² její půdorysné plochy. Navýšení se bude týkat nejen všech žadatelů, kteří žádost podají po tomto datu, ale i všech již podaných žádostí, které dosud nebyly vyplaceny.

„Střechy pokryté vegetací mají pozitivní přínos jak pro samotné majitele budov, tak i pro své okolí. Díky tepelné izolačním vlastnostem šetří výdaje za energie, ochlazují budovy, ale také snižují odtok dešťové vody, prašnost i hluk, přispívají ke zvyšování vlhkosti a celkově lepšímu klimatu v obcích a městech. Jejich výhody jsou tedy nesporné a zvláště v urbanizovaném

prostředí představují ideální nástroj adaptace na změnu klimatu. Naší snahou je investory ještě více motivovat, aby je do svých projektů novostaveb i rekonstrukcí v maximální míře zahrnuli,“ říká ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman.

O příspěvek na výstavbu vegetačních střech lze žádat v programu Nová zelená úsporám v rámci energeticky úsporných rekonstrukcí či staveb domů. Podpora se poskytuje formou fixní dotace nově ve výši 800 Kč/m² plochy vegetačního souvrství střechy a vztahuje se na výstavbu extenzivních, polointenzivních a také intenzivních zelených střech. ●

Pojďte s námi do přírody, zve nová iniciativa MŽP

Tipy na výlety na zajímavá místa, především do chráněných krajinných oblastí, a akce pro veřejnost, kde se lidé mohou dozvědět, jaká tajemství naše příroda skrývá – to je nová iniciativa „Pojďte s námi do přírody“, kterou představil ministr životního prostředí Richard Brabec. Zároveň otevřel novou naučnou stezku okolím Pádrtských rybníků v chráněné krajinné oblasti Brdy. „Tuzemskou přírodu letos nejspíš čeká rekordní návštěvnost. Právě proto jsme připravili tipy na pozoruhodná místa a také

akce s průvodci, na kterých se lidé mohou dozvědět celou řadu zajímavostí. Chceme ukázat, že naše příroda je krásná a také jakým způsobem se o ni pečujeme. Brdy jsme si pro start naší iniciativy nezvolili náhodou: je to naše nejmladší chráněná krajinná oblast, která je atraktivní i tím, že do řady míst tu lidé v posledních desetiletích vůbec nesměli,“ vysvětluje ministr životního prostředí Richard Brabec. Na iniciativě „Pojďte s námi do přírody“ se podílí i Český svaz ochránců přírody. Tipy na výlety a akce najdete na stránce snamidoprirody.nature.cz. ●

Ústavy budou zachytávat vodu Olomoucký kraj požádá o peníze na investice v odborných léčebných ústavech v Pasece a Moravském Berouně.

Celkem chce získat téměř 8,5 milionu korun na lepší hospodaření se srážkovou vodou. Ta se má nově zachytávat ve speciálních nádržích, odkud se bude čerpat k dalšímu využití. „V Odborném léčebném ústavu v Pasece chceme osadit dvě podzemní plastové nádrže pro jímání dešťové vody. Zároveň zrekonstruujeme dvě přírodní akumulativní nádrže, které už v areálu jsou, a doplníme je o novou otevřenou přírodní strouhu dešťové kanalizace,“ uvedl Jiří Zemánek, první náměstek hejtmána Olomouckého kraje. Další dvě nádrže chce kraj umístit v Moravském Berouně. „Bude je doplnovat čerpadlo, které umožní využívat vodu pro zalévání zeleně,“ dodal náměstek Zemánek.

Podání žádosti o dotace schválila na svém dubnovém zasedání Rada Olomouckého kraje. Dotační titul je součástí Operačního programu Životní prostředí.

„Hejtmanství vnímá situaci se suchem velmi vážně – podporuje proto realizaci opatření, která směřují k zadržování vody v krajině. Přispívá také na obnovu vodohospodářské infrastruktury. Ročně jde zhruba o 40 milionů korun,“ informoval Milan Klimeš, náměstek hejtmána pro oblast životního prostředí a zemědělství.

Odborný léčebný ústav Paseka je příspěvková organizace Olomouckého kraje a spadá pod něj i zařízení v Moravském Berouně. Zdravotnický personál tam poskytuje lůžkovou péči například lidem, kteří se zotavují po náročných operacích a potřebují rehabilitaci. ●

ECHO

Na výzkum a inovace v oblasti životního prostředí jde 150 milionů korun

Technologická agentura ČR (TA ČR) spolu s Ministerstvem životního prostředí připravila další veřejnou soutěž v programu Prostředí pro život, který podporuje aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a inovace v oblasti životního prostředí. „Největší pozornost stále věnujeme suchu a dalším dopadům změny klimatu. Na této problematice pracuje už několik resortních výzkumných ústavů, naše výzva s objemem 152 milionů korun je ale otevřená pro každého kvalifikovaného uchazeče,“ říká ministr životního prostředí Richard Brabec. Uchazeči mohou být nejen výzkumné organizace, ale i podniky a neziskové organizace. Obcím a krajům, obecním a městským úřadům, magistrátům a krajským úřadům stačí jen potvrdit, že mají o výsledky konkrétního projektu zájem a že je budou využívat při výkonu veřejné správy v oblasti životního prostředí, případně se mohou do řešení přímo zapojit. Další informace k vyhlášení 3. veřejné soutěže programu Prostředí pro život najdete na stránkách TA ČR.

Vzácných motýlů jasoňů dymnívkových pod Pálavou přibýlo

Ukázalo to sčítání v oboře Bulhary v Milovickém lese v minulém týdnu. Z iniciativy AOPK ČR, Správy CHKO Pálava se totiž část zdejších lesních porostů výrazně prosvětli. Právě takové lesy jasoňům vyhovují. Opatření byla realizována na základě studie Biologického centra Akademie věd a jeho projektu Záchrana a obnova krajiny Strategie AV21 – Monitoring a záchrana motýlů. „S LČR se nám nyní podařilo domluvit, že se v místech, která navazují na plochu obývanou posledními jasoňi, prokácely hustší lesní porosty, vyřezaly keře a vytvořily migrační koridory. Výsledkem je světlý parkový les, který motýlům vyhovuje. Letos jsme tu napočítali odhadem 100–120 poletujících zvířat. Je vidět, že když se chce, je možné se domluvit na řešení, které funguje,“ konstatuje Jiří Kmet z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, vedoucí Správy CHKO Pálava.

▶ O TITUL O NEJLEPŠÍ ADAPTAČNÍ ŘEŠENÍ USILUJE 78 NÁPADŮ Z 13 KRAJŮ

Již druhý ročník soutěže **Adaptterra Awards**, která hledá inspirativní projekty na zvládání dopadů klimatické změny, jako je zhoršující se sucho, horko nebo přívalové deště, pokročil do další fáze.

Rekordních 78 přihlášených projektů z celé republiky nyní čeká na verdikt odborné poroty. Mezi přihláškami se potkávají městské a komerční projekty, ale i chytrá řešení na rodinných domech a v krajině. Detaily k soutěži pořádá Nadací Partnerství nabízí web adapterraawards.cz.

V městském prostředí autoři nejčastěji sázejí na revitalizaci sídlišť a domů, zmírňování dopadů vln veder nebo netradiční parkové úpravy. Rekordní počet dvaadvaceti přihlášek projektů, které pomáhají zvládat výkyvy počasí a klimatu v přehřáté zástavbě, se sešel také od zástupců Prahy a městských částí hlavního města. Právě česká metropole je pro letošní rok novým partnerem soutěže.

Mezi chytrými řešeními v hlavním městě najdeme mimo jiné Dům v úžině. „Na Praze 5 jsme využili zbytkové parcely, jejíž šířka je v nejužším místě pouhé čtyři metry. Při stavbě jsme kladli důraz na využití lokálních a obnovitelných materiálů s minimální produkcí CO₂. Díky využití vnitřních dvorů a průchodů chráněných proti povětrnostním vlivům a klimatickým extrémům vzniklo přirozené větrání a prosvětlení denním světlem, navíc otevřenost do ulice podporuje její bezpečnost,“ líčí přínosy jedinečné novostavby její investor Michal Procházka z Atelier Saem.

Mezi pražskými želižky v ohni je dále například využití dešťovky v poliklinice Prosek, pasivní bytový dům Zelená Libuš, krajinný

park V Ladech v Horních Počernicích či obnova centra Královské obory ve Stromovce.

Vedle obcí přicházejí se svými řešeními také soukromé firmy. Jedním z nich je i revitalizace areálu Svatopetrská v Brně-Komárově. „Přihlásili jsme rekonstrukci a nadstavbu brownfieldu na pasivní budovu, která využívá chytrý energetický koncept, obnovitelné zdroje energie a technologická řešení k energetickým úsporám. Na objektu se také nachází extenzivní zelená střecha a systém popínacích zelených stěn,“ popisuje adaptační funkce stavby expert na zelené stavění Vlastimil Rieger.

Další příklady ze zbytku republiky ukazují, že také rodinný dům lze připravit na změny klimatu. Příkladem může být unikátní stavba na rozhraní přírodní rezervace a městské zástavby v Českých Budějovicích, která získala své jméno po javoru babyce.

Ve volné krajině se zase pozornost přihlašovatelů upíná na zadržování cenné vody v půdě a navracení života do míst, která byla například v minulosti decimována člověkem.

Podobných inspirativních řešení se v druhém ročníku Adaptterra Awards nakonec sešlo třikrát více než vloni, celkem 78. Z nich vybere porota složená z klimatologů, ekologů a dalších odborníků finalisty, kteří postoupí do letního hlasování o cenu sympatie, a také

vítěze jednotlivých kategorií. Členové poroty před vyhlášením některé projekty navíc navštíví osobně. Vítězové si svá ocenění převezmou 4. listopadu 2020 na celostátní konferenci věnované adaptačním opatřením v Praze.

Soutěž získala od Státního fondu životního prostředí ČR finanční podporu ve výši 2,5 milionu korun. „Podporou osvětlových projektů, jako je soutěž Adaptterra Awards, se snažíme motivovat města, obce, ale i širokou veřejnost k tomu, aby pochopily, že je nejvyšší čas začít podnikat kroky, které se ještě nedávno jeví jako nepotřebné. Ať je to ochrana před extrémním počasím, ochrana vodních zdrojů, úspora energií, či rozvoj zelené a modré infrastruktury. Uvědomujeme si, jak je důležité veřejnost nezaujatě informovat o celé problematice a seznamovat ji nejen s hrozbami, ale i možnostmi řešení a financování. Právě nedostatek financí bývá kamenem úrazu a s ním může Fond pomoci. Investice k zavádění klimatických opatření nabízí Fond již řadu let, a to jak ze svých zdrojů, tak prostřednictvím administrovaných dotačních programů,“ uvádí ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman.

Všechny kvalitní projekty získají místo v inspirační databázi Adaptterra a v průvodci nejlepšími adaptačními projekty letošního roku. Na vítěze čeká i odborná zahraniční exkurze za příklady adaptačních opatření a pro vítěze v kategorii Volná krajina také Cena Nestlé ve výši 100 tisíc korun. ●

1.-3. OBNOVA centrálního prostoru Královské obory Stromovka zahrnuje kromě jiného rekonstrukci původního vodohospodářského systému i výstavbu nových vodních ploch.

4.-5. LIBOCKÉ MOKŘADY na Kynšpersku jsou útočištěm mnoha druhů živočichů a rostlin. Ochránci přírody tam nedávno postavili ornitologickou pozorovatelnu.

6.-7. ÚPRAVA předprostoru základní školy Vedlejší v Brně-Bohunicích pamatovala na zasakování dešťové vody a zahradní prvky.

8.-9. AQUAPONICKÁ laboratoř základní školy v Praze-Čelákovcích pomůže žákům posílit vztah k ekologii.

10.-11. REVITALIZACE bývalé zahrádkářské kolonie v Liboci přinesla vznik klidného přírodního území s novým rybníkem.

► PRO BOJ SE SUCHEM JE KLÍČOVÉ ZADRŽOVAT VODU – V NÁDRŽÍCH, V PŮDĚ I V URBANIZOVANÉM PROSTŘEDÍ

Sucho v Česku pokračuje už šestým rokem. Projevuje se v úbytku podzemních, ale i povrchových vod, ty od nás navíc odtékají do okolních států.

Dlouhodobě vyšší průměrné teploty zvyšují výpar vody. „O to víc je potřeba s dešťovou vodou na našem území dobře hospodařit a v maximálním množství ji zachytit, využít nebo nechat zasáknout a nenechat ji odtéct,“ upozorňuje ministr životního prostředí Richard Brabec.

Národní koalice

Na jednání Národní koalice pro boj se suchem ministr Brabec odborníkům představil plány Ministerstva životního prostředí, které nově efektivně využívání dešťové vody pomohou. „Do novely vodního zákona jsme navrhli novou povinnost u jakékoliv nové výstavby dešťovou vodu buď akumulovat a následně využívat, nebo usakovat na pozemku, nebo umožnit její výpar. Zjednodušené řešení bude muset každý investor u nových objektů vybudovat retenční nádrž či zasakovací objekt, například průleh na zachycování dešťové vody, která se buď bude usakovat a uvolňovat pozvolně, třeba v případě jezírka, nebo v případě nádrže cíleně používat na zalévání okolí, nebo využívat na podporu zelených střech. Odvod dešťové vody do kanalizace bude umožněn jen v těch případech, kdy bude prokazatelně doloženo, že jiné řešení hospodaření se srážkovou vodou není možné. Zadržování vody v krajině i v urbanizovaném prostředí je jedním z klíčových opatření pro dotaci podzemních vod a tak i jedním z nejdůležitějších opatření v boji se suchem,“ vysvětluje ministr Brabec.

Novela zákona by po projednání ve Sněmovně mohla začít platit od roku 2021. Od té doby by povinnost byla závazná. V praxi a pro vymahatelnost zákona ze strany stavebních úřadů bude nutné upravit několik vyhlášek v gesci Ministerstva pro místní rozvoj, na čemž se již ministr Brabec dohodl s ministryní pro místní rozvoj Klárou Dostálovou.

Zelené střechy

Dalším z podstatných opatření na podporu rozvoje zelených střech u nás je návrh Ministerstva životního prostředí na snížení odvodů ze srážkovou vodu pro komerční a městskou výstavbu v případě vybudování zelených střech úpravou příslušné vyhlášky Ministerstva zemědělství. „Vedle zvýšení dotační podpory na realizaci zelených střech u rodinné a bytové výstavby z 500 Kč/m² na 800 Kč/m², kterou jsme ohlásili na konci dubna, by tak nově byli motivováni k zeleným rekonstrukcím a výstavbě i investoři komerčních objektů,“ pokračuje ministr životního prostředí.

Nezbytnou součástí ministerských plánů je i podpora využívání srážkové vody ve městech, obcích i krajích, jejich objektech a na jejich pozemcích. V tom samosprávám

pomáhá program Ministerstva životního prostředí tzv. Velká Dešťovka. „Od loňského roku jsme schválili 55 projektů, zájem obcí ale roste. Aktuálně hodnotíme na Státním fondu životního prostředí ČR dalších 75 projektů z letošního roku, 15 nových je připraveno k předložení. Celá miliarda korun je připravena pro letošní rok na projekty v urbanizovaném prostředí typu zachycování dešťové vody do podzemních nádrží a použití k zavlažování obecní zeleně či chlazení ulic v době letních veder, na výstavbu zelených střech, výměnu nepropustných povrchů u parkovišť či jiných veřejných ploch za propustné,“ říká Richard Brabec.

Návrat vody do krajiny

Na projekty pro návrat vody do krajiny v podobě tůní, mokřadů a přírodě blízkých úprav vodních toků má pak MŽP letos načíst 300 milionů korun z evropských fondů s tím, že je v případě zájmu ze strany obcí a vlastníků půdy připraveno okamžitě navýšit částku o dalších 300 milionů korun. „S Evropskou komisí pak můžeme dojednat navýšení o další miliardu korun, kterou bychom přesunuli ještě v rámci tohoto programového období, retence vody v krajině je naše naprostá priorita,“ upozorňuje ministr Brabec a dodává, že MŽP má stále ještě připravenou celou miliardu korun na projekty Státního pozemkového úřadu, kterou slíbil v loňském roce. Ta má směřovat na výkupy pozemků a následnou realizaci projektů, jako jsou obnova polních cest, tvorba remízků, průlehů, mokřadů i tůní v zemědělské krajině. „Státní pozemkový úřad dosud předložil pouze pět projektů k realizaci, na druhou stranu zájem ostatních subjektů je veliký, jen v dubnu letošního roku jsme schválili 217 projektů s podporou 908 milionů korun na nové tůně, mokřady a malé vodní nádrže či obnovu lužních lesů, které významně přispívají ke správné funkci zdravé krajiny,“ vypočítává ministr Brabec a dodává, že se

s ministrem zemědělství Tomanem shodli na termínu účinnosti protierozní vyhlášky, a to od 1. ledna 2021.

Investováno už je 12 miliard

Ministerstvo životního prostředí do opatření proti suchu od roku 2014 investovalo přes 12 miliard korun v podobě více než 15 tisíc projektů. „Jenom v loňském roce jsme například financovali výstavbu 359 kilometrů nových vodovodů a posílili zdroje pitné vody nebo nově napojili na pitnou vodu 281 tisíc lidí. Vzniklo 3 164 m² zelených střech. V krajině díky nám přibýlo 100 nových tůní, rybníků nebo mokřadů, bylo vysazeno 54 tisíc nových stromů a zrealizováno bylo dalších 814 projektů pro obnovu přirozené funkce krajiny, tedy projektů adaptujících krajinu na suchu a posilujících například biodiverzitu. Každý den jsme tak podpořili nejméně 12 projektů a minimálně stejné ambice máme i letos,“ vysvětluje ministr Brabec. Ministerstvo životního prostředí má pro celou škálu subjektů od krajů, přes obce, zemědělce, vlastníky půdy a fyzické osoby aktuálně otevřeno zhruba 10 programů, ze kterých je možné čerpat na projekty zacílené na boj se suchem. „Aktuálně nabízíme 2,5 miliardy korun na projekty řešící suchu. Jsme kdykoliv připraveni peníze navýšit, pokud bude zájem. Znovu opakují svou výzvu, aby kraje a obce přehodnotily svoje priority a začaly investovat energii do projektů, které pomohou se zadržováním vody,“ pokračuje Brabec.

S pitnou vodou ale souvisí i případné základy napouštění bazénů nebo zalévání zahrádek. „Je to sice nepřijemné, ale jsou to zbytečné věci. Bazén si lze naplnit vodou dovezenou cisternou z oblasti, kde jí je dostatek, stejně tak na vodu pro zalévání zahrádek je možné si pořídit nádrž s dotací z našeho programu Dešťovka. Obce už dnes mohou vyhláškami vydat příslušné zákazy. I kontrola je v takových případech řešitelná,“ uzavírá ministr Brabec. ●

„Aktuálně nabízíme 2,5 miliardy korun na projekty řešící suchu. Jsme kdykoliv připraveni peníze navýšit, pokud bude zájem. Znovu opakují svou výzvu, aby kraje a obce přehodnotily svoje priority a začaly investovat energii do projektů, které pomohou se zadržováním vody,“ říká ministr Richard Brabec.

► Na bleskovou povodeň, která prolétla Kojčicemi u Pelhřimova, v obci asi nikdo nezapomene. Přestože už od události uběhlo patnáct let.

SUCHÁ NÁDRŽ CHRÁNÍ KOJČICE PŘED POVODNÍ

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Foto: archiv SFŽP ČR

Tehdejší velká voda, kterou zavinily přívalové deště s krupobitím, napáchala velké škody, které byly odhadovány na 11 milionů korun. Od té doby obec řešila, jak ochránit obyvatele a jejich majetek před další takovou pohromou. První opatřením, které Kojčice udělaly, bylo navýšení hráze rybníku Mešnice a zvýšení jeho retenčního potenciálu.

Na druhé straně obce vznikla suchá nádrž Boučí. „Je to protipovodňové opatření. Nemáme, aby se povodeň v obci opakovala,“ říká starosta Kojčic Pavel Svárovský. Na vybudování suché nádrže získala obec dotaci z Operačního programu Životní prostředí. Tím se dotvořila ochrana před velkou, stoletou vodou. „Dvě třetiny vody by měly jít kolem obce. Tou by měla protéct zbylá třetina, která by už neměla napáchat škody,“ popisuje starosta efekt protipovodňových opatření.

Suchá nádrž chrání zástavbu severní části obce před povodňovými průtoky vyvolanými soustředěným odtokem povrchových

vod z povodí nad obcí. Velká voda je svedena zatrávněným průlehem do strže a odtud do říčky Hejlovky u Prokopova mlýna. Úpravy spočívaly v doplnění hráze na jednotnou výškovou úroveň a šířku. Dodavatelská firma vybudovala nový bezpečnostní přeliv opevněný kamennou dlažbou. Spodní výpust je tvořena železobetonovým požerákem s česlovou stěnou a odtokovým potrubím. Na drenážních potrubích byly vybudovány nové kontrolní šachty.

Dále byla vybudovaná nová boční homogenní hráz. Sejmutá ornice uvnitř zátopy byla použita na terénní úpravy na nově nasypných hrázích a upravilo se odtokové koryto pod hrázi.

Malá obec, ve které žije přes tři sta lidí, by si z obecních peněz nemohla výstavbu ochranných opatření dovolit, proto využila dotační příležitosti. Od doby dokončení našťastí nezasáhly oblast takové deště jako v roce 2005, obec je však připravena. ●

O OBCE

Obec se nachází v Kraji Vysočina mezi Pelhřimovem a Humpolcem, přibližně 12 km od dálnice D1. Roku 1219 je poprvé zmiňováno jméno Bohuchvala z Kojčic. Správou obec připadala k panství pražských biskupů v Červené Řečici, první úřední záznam je v berních registrech z roku 1379. Od roku 1572 přešla obec do majetku města Pelhřimova, samosprávnou obcí jsou Kojčice (tehdy Kogtschitz) od roku 1850. Kojčice leží na Želivské pahorkatině blízko údolí řeky Hejlovky a Sedlické přehradě. Kromě lesů a luk, lákajících k procházkám, najdete v katastru obce dva mlýny, jez, jezírko (nazývané Bezedné) a Starou hráz – skálu v blízkosti zbytků mohutné hráze dávného rybníka.

AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Ekologická likvidace autovraků Příjem žádostí: od 4. 1. do 31. 3. 2021, od 3. 1. do 31. 3. 2022 Alokace: 50 000 000 Kč	Výzva č. 13/2019 poskytuje 50 milionů korun na ekologické zpracování autovraků. Žádosti o podporu mohou podávat právnické a fyzické osoby, které mají oprávnění podnikat v oboru nakládání s nebezpečnými odpady a mají souhlas k provozování autovrakoviště. Žádosti o dotaci za komodity odevzdané v roce 2020 začne Státní fond životního prostředí ČR přijímat začátkem roku 2021. Dotace je určena na kompletní zpracování autovraků, respektive zpracování odpadů (komodit) z těchto autovraků.
Domovní čistírny odpadních vod Ukončení příjmu žádostí: 30. 6. 2021, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 200 000 000 Kč	Výzva č. 12/2019 je určena na zlepšení čištění splaškových vod pomocí domovních čistíren pro oblasti, kde není z technického či ekonomického hlediska možnost připojení nemovitostí ke stokové síti zakončené ČOV. Dotaci je možné získat na vybudování soustavy domovních čistíren odpadních vod do kapacity 50 ekvivalentních obyvatel. Příspěvek se vztahuje pouze na čistírny u budov využívaných k trvalému bydlení a na budovy ve vlastnictví obce. Soustava musí zároveň odkanalizovat minimálně 30 procent z celkového počtu obyvatel v dané části obce či města.
Alternativní pohony Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč	Výzva č. 11/2019 nabízí dotace na vozidla s nízkými nebo nulovými emisemi. Spolu s vozidly na alternativní pohon jsou podporovány i dobíjecí stanice. Peníze je možné získat na nákup nových vozidel či pronájem vozidel formou operativního leasingu na tyto alternativní pohony CNG, plug-in hybrid (PHEV), hybrid (FHEV), elektromobil. Technickou specifikaci najdete v rozšířeném textu výzvy, žadateli mohou být subjekty především z veřejné sféry.
Nadlimitní čištění komunikací Ukončení příjmu žádostí: 30. 6. 2020 Alokace: 50 000 000 Kč	Výzva č. 10/2019 se zaměřuje na snížení prašnosti a zvýšení kvality ovzduší v oblastech zatížených zhoršenou kvalitou ovzduší, vysokou intenzitou dopravy a koncentrací obyvatel. Peníze pomohou zvýšit frekvenci a rozsah čištění ulic a současně zaplatí monitoring, který bude sledovat vliv zvýšené frekvence čištění komunikací na koncentraci prachových částic v ovzduší. Žádat mohou statutární města a kraje podle podmínek uvedených v příloze výzvy.
Výsadba stromů Ukončení příjmu žádostí: 31. 8. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 200 000 000 Kč	Výzva č. 9/2019 je novým dotačním programem na podporu komunitní výsadby listnatých stromů na veřejných prostranstvích. Získat dotaci až 250 tisíc korun, zasadit stromy a zapojit se do celonárodní iniciativy Sázíme budoucnost může prakticky každý. Příspěvek je určen k úhradě sazenic, potřebného materiálu i následné péče o stromy. Žádat mohou všechny subjekty s prokazatelným vztahem k místu realizace projektu s výjimkou politických stran a hnutí.
Průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody Ukončení příjmu žádostí: 18. 12. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 600 000 000 Kč	Výzva č. 2/2018 se zaměřuje na zlepšení zásobování pitnou vodou a vyhledávání nových zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou v odpovídající kvalitě. Do podporovaných projektů patří realizace nových nebo regenerace stávajících zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou, stavba, zkapacitnění, případně rekonstrukce nefunkčních přívaděčů pitné vody a realizace průzkumných vrtů za účelem vyhledání zdrojů pitné vody pro zásobování obyvatelstva.

AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Dešťovka Ukončení příjmu žádostí: do vyčerpání alokace Alokace: 440 000 000 Kč	Výzva č. 12/2017 podporuje udržitelné a efektivní hospodaření s vodou v obcích. Motivuje vlastníky a stavebníky obytných domů k udržitelnému a efektivnímu hospodaření s vodou a snižuje tak množství pitné vody odebírané z povrchových a podzemních zdrojů. Výzva je pokračováním úspěšného programu Dešťovka. O peníze je možné žádat na systémy, které využívají srážkovou vodu pro zalévání zahrady, na splachování toalet, případně na takové systémy, které budou recyklovat odpadní vodu. Výzva je určena pro majitele domů.
Likvidace akutních zátěží Kontinuální výzva Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč	Výzva č. 3/2017 podporuje odstraňování akutních ekologických zátěží s neznámým původcem. Platí to zejména pro místa v bývalých továrních areálech či opuštěných průmyslových skladech, jejichž majitel je neznámý nebo se k areálu nehlásí. O dotaci mohou žádat kraje, obce s rozšířenou působností i obce, které na svém území mají sklad či skládku nebezpečného odpadu.
Územní studie krajiny Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 35 000 000 Kč	Výzva č. 14/2016 nabízí obcím kofinancování ve výši 10 procent na projekty územních studií krajiny podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Podmínkou získání dotace je vydané rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory v IROPu, konkrétně v prioritní ose 3 operačního programu, určené na územní studie krajiny. O dotaci mohou žádat obce s rozšířenou působností.

PŘEHLED PLÁNOVANÝCH VÝZEV

Podporovaná aktivita	Přepokládaná alokace (mil. Kč)	Předpokládaný termín vyhlášení
Prioritní téma: Životní prostředí v sídlech a lidské zdraví		
Sanace havarijních stavů a nelegálních skladů odpadů	200	2Q 2020
Udržitelná doprava – vozidla s alternativním pohonem	100	4Q 2020
Obce v národních parcích	100	3Q 2020
Světelné znečištění	30	3Q 2020
Pakt starostů a primátorů pro klima a energii	5	4Q 2020
Ostatní podporované aktivity		
Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty – Pilíře EVVO	40	4Q 2020
Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty – Národní síť EVVO	15	2Q 2020
Výkupy pozemků ve zvláště chráněných územích	50	2Q 2020
Záchranné stanice	20	3Q 2020
Projektová příprava pro projekty OPŽP zaměřené na dopady sucha	500*	2020

* Uvedená výše alokace je pouze indikativní, konečná výše bude stanovena před vyhlášením konkrétní výzvy.

ALADIN JE PODROBNĚJŠÍ A PŘESNĚJŠÍ

PROJEKT V ČÍSLECH

Celkové způsobilé výdaje
64 825 435 Kč

Příspěvek EU
55 101 620 Kč

Foto: ČHMÚ

ALADIN je regionální předpovědní model, který vypočítává vývoj atmosférických procesů na tři dny dopředu. K předpovědi počasí ho po mnoho let využívá i Český hydrometeorologický ústav. **Před dvěma lety pořídili z dotace z OPŽP nový vysoce výkonný výpočetní systém – superpočítač, který umožnil posunout provozní aplikaci modelu ALADIN kvalitativně dál.**

„Výkonný počítač k meteorologii patří,“ prohlašovala Radmila Brožková, vedoucí oddělení modelování numerických předpovědí Českého hydrometeorologického ústavu, už v roce 2009 při předchozí obnově superpočítače, která byla taktéž financována díky dotaci z OPŽP. „Bez výkonného počítání, které takový výkonný počítač umožňuje, se v dnešní době v moderních meteorologických službách neobejdeme,“ vysvětlovala nákup vektorového superpočítače NEC SX-9. Tehdejší projekt podle jejích slov v ČHMÚ pojali jako modernizaci, která napomůže zlepšit připravenost na povodňové situace a tím zlepšit předpovědní povodňovou službu státu. „Tó byl náš hlavní cíl,“ vysvětlovala. „Česká republika má totiž v regionu střední Evropy zvláštní polohu. Leží na rozvodí, povodně u nás vznikají a my je poté ‚vyvážíme‘ do okolních zemí. Nejsme tedy v situaci, kdy bychom se nacházeli na nějakém veletoku, voda se hromadila někde daleko, třeba v jiném státě, a povodňová vlna k nám posléze doputovala. U nás přichází voda z oblohy, s po-

vodněmi je tu přímá souvislost a my pro připravenost na povodňové situace a na výstražnou službu musíme mít co nejlepší předpověď srážek,“ objasnila důvody, proč je namístě, abychom disponovali co nejmodernějším předpovědním modelem.

Důraz na předpověď kvality ovzduší

Čas ubíhal a před dvěma roky se znovu naskytla příležitost zafinancovat další modernizaci superpočítače. „Kromě náhrady již zastaralého superpočítače jsme potřebovali modernizovat předpovědní systém modelování atmosféry a zároveň vyjít vstříc rostoucí poptávce po rozvoji operativní předpovědi kvality ovzduší. Bylo tak zřejmé, že musíme zvýšit rozlišení atmosférického modelu ALADIN, přejít na použití přesnějších rovnic dynamiky atmosféry a zajistit tak adekvátní predikované meteorologické vstupy pro chemický transportní model,“ říká k současnému projektu obnovy předpovědního modelu Radmila Brožková, jeho hlavní koordinátorka.

MODEL ALADIN je vyvíjen od roku 1991 v rámci mezinárodní spolupráce národních meteorologických služeb Evropy a severní Afriky. Projekt byl iniciován národní francouzskou službou Météo-France po pádu železné opony. Slovo ALADIN je zkratkou francouzských slov – Aire Limitée, Adaptation Dynamique, Development International. ALADIN je regionální numerický model počasí, s jehož pomocí se připravují krátkodobé předpovědi ve vysokém rozlišení pro danou oblast. Matematicky jde o systém diferenciálních rovnic, které popisují chování atmosféry na základě fyzikálních zákonů. Výpočet vychází z čerstvých meteorologických měření a provádí se na výkonných počítačích numerickými (přibližnými) metodami.

Foto: ČHMÚ

ALADIN JE PO OBNOVĚ PŘESNĚJŠÍ

Numerický model stále počítá předpověď na následující tři dny, nyní však na výpočetní síti se čtyřikrát více body. Změn oproti předchozí verzi je však více. V každém horizontálním směru se krok modelu zvýšil ze 4,7 km na 2,3 km. Bylo zachováno 87 vertikálních hladin. Co se významně vylepšilo, je detailnější zpracování topografie. V dřívější verzi byl terén více zhlazen právě vlivem hrubšího rozlišení 4,7 km. Některé horské polohy byly například nižší, než je skutečnost. Nyní je možné počítat s jemnější orografií, která vede k přesnější předpovědi nejen pro české hory nebo údolí, ale obecně ke zlepšení výsledků pro celou oblast střední Evropy. Navýšená výpočetní kapacita umožňuje nejen počítat na hustší síti bodů, ale zároveň lze použít složitější a výpočetně náročnější metody. Jednou z nich je přepnutí modelu do tzv. nehydrostatické verze. ALADIN nyní používá přesnější systém rovnic, který rozšiřuje popis dynamických jevů v atmosféře. Jsou to například vlny způsobené vztakovými silami, typicky za horskými hřebeny, které jsou dobře patrné v oblačnosti. Díky tomuto zpřesnění lze očekávat zlepšení předpovědi atmosférických podmínek, které mohou vést k vývoji nebezpečných počasových jevů. Nová provozní verze modelu zúročuje předchozí investice do vývoje celého systému. Na procesu se podílelo celé oddělení numerických předpovědí počasí i se zapojením do mezinárodní spolupráce. „Samotná příprava na tak podstatnou změnu, která se týká nejen vědeckého obsahu modelu jako takového, ale i nutných technických úprav, probíhala zhruba rok při současném zajištění produktů pro velké množství odběratelů dat, kteří výstupy numerického modelu používají,“ uvádí vedoucí vývojového týmu a oddělení numerických předpovědí počasí Radmila Brožková.

Posílení propojení atmosférického a chemického transportního modelu bylo podle jejích slov přirozenou volbou, která byla prosazována vedením ČHMÚ, konkrétně Pavlou Skřivánkovou za úsek meteorologie a klimatologie a Janem Macounem za úsek kvality ovzduší. Konkrétní projekt vypracovalo oddělení numerické předpovědi počasí s pomocí oddělení modelování a expertiz úseku kvality ovzduší. „Využili jsme fakt, že máme dotčené obory takzvané pod jednou střechou,“ konstatuje Radmila Brožková.

Při přípravě projektu byly k dobru předchozí zkušenosti

Hlavní část přípravy byla zajištěna oddělením numerické předpovědi počasí. „Šlo o stanovení výpočetních nároků pro novou verzi modelu ALADIN a přípravu výkonostních testů pro tendr na nový superpočítač,“ popisuje Radmila Brožková. Přitom bylo nutné tyto nároky na početní výkon sladit s finančními prostředky dotace a také s možnostmi infrastruktury, zejména s ohledem na spotřebu elektriny. „Z dotace jsme pořídili nový superpočítač

se špičkovým výkonem 270 teraFLOPS, diskovým prostorem s kapacitou přes 1 petabyte a některé další prvky potřebné infrastruktury, jako jsou zdroje nepřerušovaného napájení a komponenty chlazení,“ vypočítává Radmila Brožková.

Při přípravě projektu vycházeli v Českém hydrometeorologickém ústavu z dlouholetých zkušeností provozu superpočítačových technologií pro numerickou předpověď počasí. „Z odborného hlediska jsme věděli, kam potřebujeme aplikaci modelu ALADIN posunout a co bude třeba udělat pro zlepšení předpovědi rozptylových podmínek,“ popisuje Radmila Brožková. Při přípravě projektu samozřejmě využili svých předchozích zkušeností s přípravou a administrací žádostí o dotace. „Velmi významně nám s tím pomohli kolegové z oddělení investic Českého hydrometeorologického ústavu,“ podotýká vedoucí oddělení modelování numerických předpovědí. „Nemuseli jsme tak každý studovat rozsáhlou dokumentaci k přípravě projektů či se detailně seznamovat se softwarem pro administraci žádostí,“ upřesňuje.

Superpočítač nepořizujeme každý den

Samotná realizace projektu probíhala v několika hlavních etapách. „Poté co byl zakoupený superpočítač instalován a úspěšně prošel akceptačními zkouškami, zahájili jsme instalaci modelu ALADIN na tuto novou platformu,“ popisuje Radmila Brožková.

Členy konsorcia ALADIN jsou kromě Francie ještě Belgie a Portugalsko, dále souvislá skupina zemí od Polska na severu přes Českou republiku, Chorvatsko, Bulharsko a Turecko na jihu po tři severoafrické státy: Maroko, Alžírsko a Tunisko, což v přepočtu na plný úvazek umožňuje zapojení více než stovky vědců. Od roku 2021 je plánováno propojení do společného sdružení, které by mělo mít celkem už dvacet šest členů.

Foto: ©PEDRO/Fotky©Foto

Z DĚJIN PŘEDPOVÍDÁNÍ POČASÍ

Předpověď počasí je založena na využití poznatků o fyzikálních zákonitostech atmosféry. Počasí je definováno mnoha faktory, hlavně atmosférickým tlakem, vlhkostí, teplotou a prouděním. K předpovědi počasí je třeba tyto faktory sledovat a k tomu slouží mnoho technických zařízení a přístrojů. Nicméně povaha atmosféry a neúplné chápání přírodních procesů znamená, že předpovědi nejsou zcela přesné a neomylné. První přístrojová měření se prováděla ve francouzském městě Clermont Ferrand v roce 1649. První meteorologická síť stanic pak vznikla v Toskánsku v roce 1652. V letech 1719 a 1720 se v Zákupce u České Lípy provádělo měření meteorologických vlivů, Klementinum je provádí souvisle od roku 1752. Během devatenáctého století vzrostl význam meteorologie v souvislosti s potřebou zajistit dobré podmínky pro přesuny armád a loďstev, což znamenalo vyvinout postupy pro zmapování pohybu hlavně mořských bouří. Moderní předpovědi počasí využívají rozsáhlých matematických modelů a pokoušejí se s poměrně vysokou spolehlivostí stanovit, jak se bude počasí v následujících dnech vyvíjet. Úspěšnost předpovědi se v moderní době zlepšuje ziskem jednoho dne prediktability každých deset let. Znamená to, že stejnou kvalitu, jakou měla před deseti lety předpověď na tři dny, dosahujeme v současnosti až na čtyři dny. Skutečností ovšem je, že s délkou předpovědi jejich přesnost klesá. Konkrétní stav počasí v daném místě je kvůli chaotičnosti atmosféry pro vzdálenější budoucnost nepředpověditelný. Předpověď takového konkrétního počasí nelze ovšem zaměřovat s problematikou výpočtu scénářů budoucího klimatu, které jsou otázkou rovnováhy atmosférické cirkulace a vyplývajících režimových charakteristik.

„Museli jsme přenést nejenom aplikaci modelu jako takovou, ale i celý dosti rozsáhlý soubor provozních úloh. Dalším krokem bylo zvýšení rozlišení modelu a návazné plánované úpravy. Poté jsme mohli konečně poskytnout kolegům z úseku kvality ovzduší žádaná zlepšená data,“ uzavírá další etapu ve vývoji předpovědního modelu ALADIN Radmila Brožková.

„Projekt byl pro nás náročný z technického i meteorologického hlediska. Superpočítač přece jen neporůžeme každý den,“ hodnotí uskutečněný projekt. „Proto jsme byli velmi potěšeni, že jsme získali spolehlivý přístroj s ještě vyšším výkonem, než jsme doufali, a také že se nám podařilo tento výkon přetavit do zlepšení kvality modelových předpovědí. Je za tím vším velký kus práce a z tohoto pohledu jsme velmi vděční, že se kolegové z oddělení investic zhostili administrativních kroků žádosti o dotaci z OPŽP a zajišťovali komunikaci s manažerem projektu na straně SFŽP ČR. My jsme se tak mohli soustředit na odbornou část projektu,“ oceňuje koordinátorka projektu.

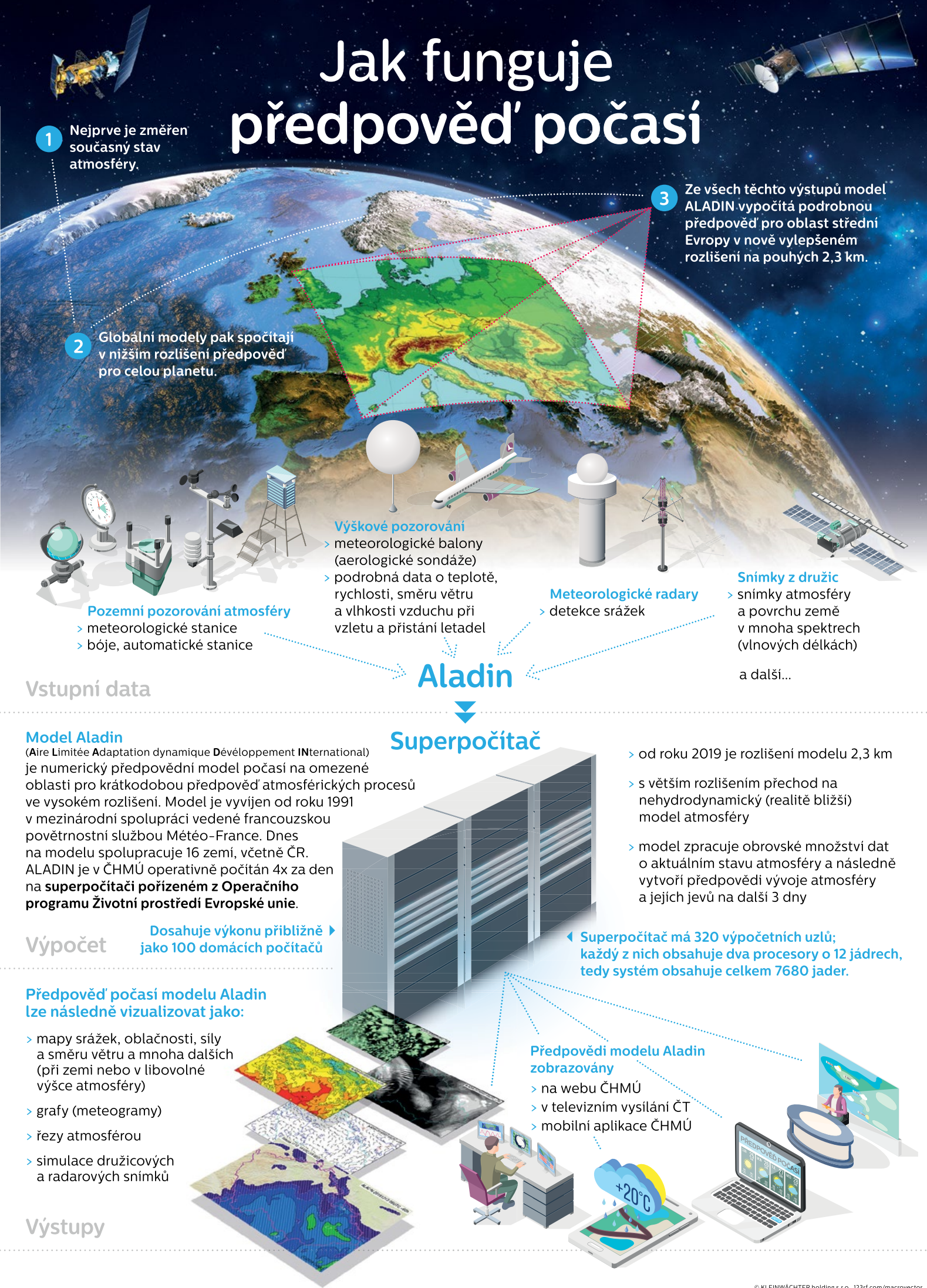
Projekt podle jejích slov pomohl významným způsobem zlepšit kvalitu modelových předpovědí ve vysokém rozlišení, která je měřena pomocí statistických ukazatelů porovnání s pozorováními. „Model se zlepšil v naprosté většině předpovídaných parametrů a to má pozitivní dopad na další aplikace, které využívají jeho vstupy – právě třeba již zmiňovaný chemický transportní model,“ vysvětluje. „Samozřejmě že z investice do superpočítače budeme těžit i nadále při zavádění dalších zlepšení modelu. Ta se budou týkat fyzikálního obsahu modelu a také využití více druhů a množství dostupných pozorování na vstupu do výpočtu předpovědi,“ doplňuje. ●

VÝPOČET MODELU – předpověď – probíhá tak, že nejdříve se v Météo-France v Tolouse vypočte méně podrobný globální model ARPEGE. Jeho výsledky se pak přenesou do jednotlivých členských zemí, kde se použijí jako podmínky na vnějších okrajích oblastí, pro které se počítá ALADIN. Rozlišení globálního modelu ARPEGE je nyní v oblasti střední Evropy 8 km, rozlišení verze ALADIN počítané v Českém hydrometeorologickém ústavu bylo 4,7 km. Díky zatím poslednímu projektu na obnovu se u nás rozlišení modelu zvýšilo na 2,3 km. Hlavní předpovědi jsou počítány čtyřikrát denně – z analýz v 0, 6, 12 a 18 hodin světového času – a předpovídají počasí vždy na následujících 72 hodin s výjimkou poslední večerní předpovědi, která je na 54 hodin. Výstupem modelu jsou předpovědi řady fyzikálních parametrů atmosféry, které slouží jako podklady pro předpovědní pracoviště a také vstupují do mnohých návazných zpracování, včetně aplikací pro chytré telefony nebo televizní zpravodajství. Populárním produktem pro širokou veřejnost jsou předpovědní mapky a meteogramy základních prvků počasí, jako je teplota, vlhkost, vítr, tlak, oblačnost a srážky.

SMYSLEM modelu ALADIN je počítat předpověď počasí ve vysokém rozlišení, tudíž přesněji, pro vybrané území. Hlavní provozní aplikace modelu ALADIN v Českém hydrometeorologickém ústavu pokrývá region střední Evropy a okolí, kde je Česká republika uprostřed výpočetní oblasti. Při rozlišení 2,3 km má trojrozměrná výpočetní mřížka přibližně 80 milionů uzlových bodů. Start výpočtu nové předpovědi počasí na tři dny čeká ne celé tři hodiny po termínu na sběr co nejvíce měření. Samotný výpočet postupuje v krocích po 90 sekundách a trvá necelých 50 minut. Řada regionálních modelů v Evropě je aktualizována častěji než čtyřikrát za den, například po třech hodinách, ale často se potom počítají pro kratší předpověď než tři dny. Pro účely velmi krátkodobé předpovědi počasí, tzv. nowcastingu, se modely počítají i každou hodinu.

Foto: ČHMÚ

Pro zájemce o dotace z Operačního programu Životní prostředí je na Call centru SFŽP ČR zřízena bezplatná Zelená linka 800 260 500.

Profesionálně vyškolení pracovníci radí žadatelům při řešení možných nejasností ohledně zpracování a podávání žádostí. Na níže uvedené otázky odpovídala vedoucí oddělení Call centra SFŽP ČR Jana Tlustá a Elena Bočevová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.3

Potřebovali bychom informace ke 144. výzvě OPŽP a aktivitě 1.3.2. Máme v plánu postavit novou víceúčelovou budovu pro obec a zajímaly by nás dotace na zadržování dešťové vody. Plánujeme pořídit k domu akumulaci nádobu a chtěli bychom podpořit vznik nového propustného pochozího povrchu okolo budovy. Byl by takový projekt přijatelný? Pokud ano, za jakých podmínek?

K dotazu je možné se odvolat na text Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2014–2020 (tzv. PrŽaP) a zde uvedená specifická kritéria přijatelnosti pro dotčený specifický cíl (SC) 1.3 a aktivitu 1.3.2. Kromě dalšího je zde uvedeno také toto: „Hospodaření se srážkovými vodami je řešeno v území se stávající zástavbou a z převážné části se zástavbou nekomerčního (nepodnikatelského) charakteru (např. stávající zástavba rodinnými či bytovými domy, budovami sloužícími veřejné potřebě – školy, úřady, nemocnice apod.) nebo je řešen odtok srážkových vod ze stávajících veřejných budov a veřejných objektů nevyužívaných ke komerčním účelům (s výjimkou projektů podpořených v režimu de minimis nebo veřejné podpory – podrobnosti viz kapitola D.4 těchto pravidel). Nelze podpořit hospodaření se srážkovými vodami pouze v komerčních areálech a odtok srážkových vod z komerčně využívaných budov a objektů (např. nákupní centra, výrobní a provozní areály sloužící k podnikání, skladové areály apod.).“

Do uvedené aktivity a související výzvy mohou tedy v případě akumulací nádob vstupovat jen stávající budovy čili budovy již hotové a sloužící, nikoliv domy teprve stavěné. Existuje zde totiž zákonná povinnost řešit nakládání se srážkovou vodou v místě, kde dopadne. Popsané řešení hospodaření s dešťovou vodou u dotčené stavby proto nelze v aktuální podobě OPŽP

a výzvě č. 144 podpořit. Příznivější odpověď v tomto případě nelze poskytnout.

Budování nových zpevněných povrchů by nicméně bylo možné podpořit (pokud se nejedná o podmínku stanovenou v rámci stavebního řízení), a to dotací ve výši 30 %, která má sloužit jako motivace budovat nové zpevněné povrchy jako propustné a jako kompenzace za zvýšené náklady z toho plynoucí. (Více viz zmíněný PrŽaP.)

Prioritní osa 3, specifický cíl 3.1

Měli bychom zájem řešit dotaci v OPŽP, a to na pořízení kompostérů pro občany k jejich domům, případně také kompostérů komunitních. Zajímalo by nás, zda je možnost na takový projekt získat dotaci, a pokud ano, je-li nyní otevřen příjem žádostí. Také nás zajímá, jestli by šlo s tímto projektem současně podpořit nákup nádob na bioodpad pro obecní účely nebo přímo kompostér určený na odpad ze sekání trávy na veřejných plochách a z údržby zeleně v obci.

Popsané plány by v podstatě mohly spadat do OPŽP do nabídky prioritní osy 3 – Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika, ale nelze je kompletně řešit v jedné výzvě a žádosti. Jedná se o to, že nabídka je nastavena primárně podle toho, zda projekt řeší předcházení vzniku odpadů, či již sběr, třídění a zpracování vzniklých odpadů. K prvnímu tématu je v OPŽP k dispozici specifický cíl 3.1 – Prevence vzniku odpadů, konkrétně aktivita 3.1.1 – Předcházení vzniku komunálních odpadů. Do ní spadají právě domovní kompostéry, které jsou využívány pro potřeby konkrétních domácností, přičemž na souvisejících pozemcích je také vzniklý kompost využíván. Žádný odpad, jež by obec musela evidovat a jehož likvidaci by musela zajišťovat, zde tedy nevzniká. K popsání účelu je v současnosti k dispozici výzva č. 122. Žádosti o podporu v této výzvě jsou v informačním systému koncového příjemce (tedy v cen-

trálním systému označovaném IS KP14+) zpřístupněny a přijímány od 1. dubna 2020 do 30. července 2020. Jak jsem již naznačila, do výzvy č. 122 lze tedy podat žádost na pořízení domovních kompostérů pro občany. Nicméně do této výzvy nespádá komunitní kompostování, komunitní kompostéry by tedy takto řešit nešlo. Co se týče nádob na bioodpad v obci, podobné akce spadají do nabídky specifického cíle 3.2 – Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů. Zde totiž již odpady vzniknou a musí se s nimi dále nakládat (například odvézt ke kompostování do větších zařízení), takže se jedná o jiný typ projektu (proto nelze vše popsané řešit v rámci jedné výzvy a žádosti).

Co se týče aktuální výzvy č. 122 a dotace na domovní kompostéry, vlastní distribuce pořízených kompostérů mezi občany bude řešena formou zapůjčení, které nebude převodem majetku: předmět dotace bude nadále ve vlastnictví příjemce dotace (obce, svazku obcí apod.), který za plnění podmínek pro-

Foto: archiv SFŽP ČR

gramu nese zodpovědnost po celou dobu udržitelnosti. Na rozhodnutí příjemce je proto také to, komu, v jakém počtu či objemu a na jaká místa na území obce budou nádoby umístěny/zapůjčeny. Zpravidla se vychází primárně ze zájmu trvale hlášených osob, lze ale zahrnout také další zájemce (chataře, zahrádkáře), jestliže je předpoklad, že takto zapůjčené kompostéry budou opravdu využívány. Stejně tak lze dle rozhodnutí obce řešit další detaily, například zda bude k jednomu objektu zapůjčen jeden kompostér, či více kusů (dle velikosti pozemku a očekávané produkce biomateriálu). Zásadní je, aby byly všechny zakoupené a podpořené kompostéry předány k užívání a skutečně byly používány po celou dobu udržitelnosti, která je stanovena na pět let. S ohledem na to musí žádost vždy vycházet z projektu a analýzy potenciálu produkce odpadů v zájmové oblasti a materiálových toků. Tato analýza má zohledňovat reálnou situaci a potřeby dotčeného území a současně musí být zpracována dle závazné osnovy, která je zveřejněna mezi dokumenty k dané výzvě.

Všechny zásadní informace najdou zájemci v textu Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2014–2020 (tzv. PrŽaP).

Prioritní osa 4

Mám otázku týkající se prioritní osy 4.3. Pro realizaci mokřadů bude nutno provést odnětí pozemků z lesního půdního fondu. Je poplatek za odnětí z lesního půdního fondu uznatelným výdajem? Pokud ano, bude v rámci projektové přípravy limitována jeho výše?

Poplatek za vynětí z PUPFL je způsobitelným výdajem. Výdaj není limitován procenty projektové přípravy a není ani součástí přírodních realizačních výdajů. V kumulativním rozpočtu se výše tohoto výdaje zazname-

ná do samostatného řádku č. 14, Vynětí ze ZPF/PUPFL, v části Realizace.

Mám nejasnosti ohledně uložení bahna z rybníka. Jak je to s povinností žadatele? Je povinen bahno uložit na vlastní pozemky, nebo je možné ho vyvézt na skládku? V případě, že je možné vyvézt ho na skládku, je poplatek za skládkování způsobilým výdajem?

V rámci žádosti v prioritní ose 4 OPŽP musí žadatel povinně uvést, jakým způsobem bude s odtěženým sedimentem vzniklým při odbahnění rybníka nakládat. Nejefektivnějším a nejšetrnějším způsobem je uložení na zemědělský půdní fond, přičemž pozemky nemusí být ve vlastnictví žadatele o dotaci. Vlastníci cizích pozemků musí udělit písemný souhlas s uložení. Může se stát, že chemické složení sedimentu neumožňuje jeho uložení na zemědělský půdní fond. V takovém případě je odvoz na skládku i skládkovné způsobilým výdajem. Pokud ale rozbor sedimentu prokáže, že ho lze uložit na zemědělskou půdu, a žadatel řeší uložení skládkou, je skládkovné nezpůsobilým výdajem.

Zadávání veřejných zakázek

Mám dotaz týkající se vysvětlení ustanovení ZZVZ o využití NEN. Zadavatel, pro něhož žádost připravujeme, použil NEN a mě nyní zajímá: Co vše se archivuje? Vše, co je v NEN, nebo i originály, které vítěz předložil ke kontrole při podpisu smlouvy?

Po konzultaci s kolegy z Odboru právního můžeme uvést, že zadavatel je povinen uchovávat veškeré dokumenty o veřejné zakázce, ať už v listinné, či elektronické podobě. Tato povinnost vyplývá z ustanovení § 216 ZZVZ a současně z bodu 3.4.1 Pokynů pro zadávání veřejných zakázek v OPŽP 2014–2020.

Foto: archiv SFŽP ČR

Pro úplnost doplňuji, že Národní elektronický nástroj (NEN) je komplexní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek a koncesí. Podporuje všechny rozsahy elektronizace od evidence zadávacích řízení po plně elektronické postupy. Tento nástroj je určen pro všechny zadavatele, dodavatele a externí administrátory, tedy pro všechny subjekty pohybující se na trhu veřejných zakázek, přičemž jde o státní systém ve správě Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Zajímá mě spíše z hlediska metodiky, čím se všeobecně řídí při určení veřejné zakázky na stavební práce nebo na služby. Co by měl být rozhodující faktor? Na co si dávat pozor?

Pravidla pro určení druhu veřejné zakázky, jejíž předmět obsahuje současně více druhů plnění, jsou zakotvena v § 15 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZZVZ“). Podle § 15 odst. 1 ZZVZ se veřejné zakázky, které v sobě zahrnují více druhů veřejných zakázek, zadávají v souladu s pravidly platnými pro druh veřejné zakázky odpovídající hlavnímu předmětu této zakázky. V daném případě je podle § 15 odst. 3 ZZVZ nutné určit hlavní předmět zakázky podle jejího základního účelu. Vilém Podešva a kolektiv ve svém komentáři k ZZVZ k tomu uvádějí: „Pokud tedy veřejná zakázka zahrnuje na jedné straně dodávky či služby, na straně druhé pak stavební práce, budou hlavním předmětem takové veřejné zakázky dodávky či služby právě tehdy, pokud stavební práce sice jsou nezbytné k řádnému splnění veřejné zakázky, avšak v jejich provedení nespočívá hlavní účel, pro nějž je poskytováno plnění dodavatele jako celek“ (V. Podešva a kol. *Zákon o zadávání veřejných zakázek*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2016; komentář k § 15). Výše předpokládané hodnoty částí předmětu veřejné zakázky je pro určení hlavního předmětu v daném případě irelevantní. Obdobně je problematika upravena rovněž v dokumentu Pokyny pro zadávání veřejných zakázek v OPŽP 2014–2020 (dále jen „Pokyny OPŽP“).

K tématu zadávání veřejných zakázek v souvislosti s žádostmi o dotace v OPŽP platí pro všechny žádosti, že vlastní žádost i podklady k ní musí jako celek splnit související pravidla uvedená v textu Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2014–2020 (tzv. PrŽaP) a také v textu výzvy, do níž je žádost podávána. Základem tak je text PrŽaP na adrese www.opzp.cz v sekci Dokumenty – Obecně závazné dokumenty, přičemž nedílnou součástí PrŽaP jsou také Pokyny pro zadávání veřejných zakázek. Poskytnutí dotace je tedy podmíněno dodržením povinností a postupů uvedených v těchto Pokynech žadatelem o podporu / příjemcem podpory při zadávání veškerých zakázek a veřejných zakázek spolufinancovaných z OPŽP v rámci programového období 2014–2020. Zadavatel přitom postupuje podle aktuálně platné verze pokynů ke dni, kdy zakázku zahájil. ●

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP PODPORUJÍ PESTROU ŠKÁLU PROJEKTŮ

Priorita přináší stručný přehled aktuálních výzev. Jejich kompletní znění včetně všech podporovaných aktivit naleznete na stránkách programu www.opzp.cz.

Soustava Natura 2000 Ukončení příjmu žádostí: 31. 8. 2020 Alokace: 350 000 000 Kč	31. výzva nabízí krajům peníze na dokončení implementace, plánování a zajištění péče o lokality soustavy Natura 2000. Mezi podporovaná opatření patří mimo jiné projekty zaměřené na péči o bezlesí, o lesní společenstva, péči o vodní útvary a mokřadní biotopy v územích národního významu, péči o dřeviny mimo les a další druhy péče. K dalším podporovaným aktivitám patří opatření k usměrňování návštěvníků: dřevěné/povalové chodníky, úprava povrchů cest, lávky, zábradlí, schody, žebříky apod. Podporu mohou získat i projekty budování či obnovy prvků pro interpretaci chráněných území: informační panely, naučné stezky, návštěvnická střediska.
Přírozené funkce krajiny Ukončení příjmu žádostí: 31. 8. 2020 Alokace: 40 000 000 Kč	52. výzva podporuje projekty na posílení přirozených funkcí krajiny. Výzva je zaměřena na tvorbu plánů územních systémů ekologické stability (ÚSES), které jsou jedním z podkladů pro zpracování územně plánovací dokumentace obcí a podkladem pro realizaci skladebných prvků ÚSES, dále pro provádění pozemkových úprav, pro lesní hospodářské plány a vodohospodářské a jiné dokumenty ochrany a obnovy krajiny. Dotaci lze získat na zpracování plánu ÚSES (včetně aktualizace stávajícího plánu). Žádosti mohou podávat pouze obce s rozšířenou působností. Plán ÚSES musí být zpracován dle metodiky vymezování územního systému ekologické stability.
Posílit biodiverzitu Ukončení příjmu žádostí: 4. 1. 2021 Alokace: 40 000 000 Kč	110. výzva Cílem je zastavení úbytku biologické rozmanitosti a degradace ekosystémových služeb. Do typu podporovaných projektů a aktivit patří předcházení, minimalizace a náprava škod na majetku způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů s výjimkou opatření proti rybožravým predátorům podporovaným v rámci akvakultury prostřednictvím Operačního programu Rybářství. Podporuje realizaci opatření na zajištění prevence a zmírnění přímých škod způsobených níže vyjmenovanými chráněnými druhy na zemědělských kulturách a hospodářských zvířatech. Podporována budou pouze opatření, která jsou předmětem notifikace u Evropské komise, tedy realizace opatření na zajištění prevence škod způsobených zvláště chráněnými druhy, jako je vlk, rys, medvěd a ještáb. Oprávněnými příjemci podpory jsou fyzické osoby podnikající a podnikatelské subjekty působící v oblasti zemědělské prvovýroby.
Zlepšení kvality prostředí v sídlech Ukončení příjmu žádostí: 31. 8. 2020 Alokace: 119 000 000 Kč	115. výzva podporuje revitalizaci funkčních ploch a prvků sídelní zeleně. Smyslem dotační podpory je posílení biodiverzity a ekosystémových funkcí znehodnocených ekosystémů v sídlech. Žadatelé mohou čerpat peníze na pořízení či aktualizace studií systému sídelní zeleně s následnou realizací opatření, na zakládání/obnovu funkčně propojených ploch a prvků veřejně přístupné sídelní zeleně (vč. vodních prvků a ploch). Typově sem patří parky, zahrady, sady, stromořadí a další prvky. Dotace se vztahují i na zakládání doprovodných vodních prvků a ploch přírodě blízkého charakteru. Žadatelé mohou být obce, kraje a mnohé další organizace různého typu.
Prevence vzniku odpadů Ukončení příjmu žádostí: 30. 7. 2020 Alokace: 250 000 000 Kč	122. výzva se zaměřuje na snížení množství odpadů z výroby, přípravu výrobků na konci životnosti pro opětovné použití a podporu zavádění tzv. systému door-to-door. Mezi podporované aktivity patří předcházení vzniku komunálních a průmyslových odpadů. Mezi příklady podporovaných projektů patří třeba domácí kompostéry pro občany, rozšiřování sítě kontejnerů na textilní odpad, budování center pro opětovné použití věcí nebo systémů opětovného použití výrobků. Podporovány budou i technologie, jejichž výstupem bude menší množství produkováného odpadu na jednotku výrobku při dané výrobní technologii.

Nakládání se zdravotnickým odpadem Ukončení příjmu žádostí: 1. 9. 2020 Alokace: 100 000 000 Kč	134. výzva se zaměřuje na výstavbu a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů (vyjma skládkování). V rámci této výzvy bude možné podpořit pouze projekty zaměřené na nakládání se zdravotnickým odpadem. Mezi možné příjemce podpory patří široká škála žadatelů.
Rekultivace starých skládek Ukončení příjmu žádostí: 30. 6. 2020 Alokace: 120 000 000 Kč	137. výzva poskytuje finanční podporu pro rekultivaci starých skládek, které jsou technicky nezabezpečené. Podporovány budou pouze projekty rekultivace starých skládek (stará skládka je taková, na kterou byl ukládán odpad před účinností zákona č. 238/1991 Sb., přičemž provoz skládky byl ukončen před účinností zákona č. 238/1991 Sb. nebo nejpozději v termínu a způsobem dle § 15 odst. 1 a 2 zákona č. 238/1991 Sb.). Peníze mohou získat pouze projekty, které z provedené analýzy rizik prokážou přijatelnou míru rizika dle metodického pokynu MŽP Analýza rizik kontaminovaného území. Oprávněnými žadateli jsou kraje, obce a města, svazky obcí, podnikatelské a další subjekty, včetně fyzických osob.
Ochrana národně významných chráněných území Ukončení příjmu žádostí: 3. 8. 2020 Alokace: 100 000 000 Kč	138. výzva zajistí potřebnou péči o předměty ochrany na národně významných chráněných územích, jež jsou stanoveny schválenými plány péče, v územích Natura 2000 jsou to souhrny doporučených opatření. Do podporovaných projektů a aktivit patří zajišťování péče o NP, CHKO, NPR, NPP (včetně OP) a lokality soustavy Natura 2000 a dále PR a PP na pozemcích a/nebo stavbách ve vlastnictví státu s právem hospodaření organizační složkou státu. Podporován bude i sběr informací, tvorba informačních a technických nástrojů a podkladů. Oprávněnými příjemci podpory jsou různé subjekty na škále od obcí až po fyzické osoby.
Posílení biodiverzity Ukončení příjmu žádostí: 2. 11. 2020 Alokace: 70 000 000 Kč	139. výzva má za cíl zastavení úbytku biologické rozmanitosti a degradace ekosystémových služeb. Podporuje péči o vzácné druhy a jejich biotopy, o cenná stanoviště, dále speciální péči o vzácné biotopy, jako jsou například rašeliniště, písčiny a stepní biotopy, vzácné druhy. Dotaci je možné získat i na specifická opatření směřující ke zlepšení stavu populací vzácných druhů a stavu cenných stanovišť, na prevenci šíření a omezování výskytu invazních druhů, na realizaci opatření na zajištění prevence a zmírnění přímých škod způsobených zvláště chráněnými druhy a další opatření. Oprávněnými příjemci podpory jsou různé subjekty na škále od obcí až po fyzické osoby.
Posílení přirozených funkcí krajiny Ukončení příjmu žádostí: 3. 8. 2020 Alokace: 300 000 000 Kč	140. výzva se zaměřuje na zvýšení ekologické stability krajiny a obnovení vodního režimu krajiny. Peníze je možné získat na projekty vedoucí ke zprůchodnění migračních bariér pro živočichy, na vytváření, regeneraci či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur, na revitalizaci a podporu samovolné renaturace vodních toků a niv, na zlepšování druhové, věkové a prostorové struktury lesů či na přírodě blízká opatření cílená na zpomalení povrchového odtoku vody. Oprávněnými příjemci podpory jsou různé subjekty na škále od obcí až po fyzické osoby.

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP PODPORUJÍ PESTROU ŠKÁLU PROJEKTŮ

Zlepšení prostředí v sídlech Ukončení příjmu žádostí: 2. 11. 2020 Alokace: 100 000 000 Kč	141. výzva umožňuje získat peníze na revitalizaci funkčních ploch a prvků sídelní zeleně. Mezi podporovaná opatření patří zakládání nebo obnova funkčně propojených ploch a prvků veřejně přístupné sídelní zeleně, například parků, zahrad, stromořadí, alejí, lesoparků, a zlepšení jejich funkčního stavu liniovými, skupinovými i soliterními výsadbami stromů doprovázenými založením zatravněných ploch nebo ošetřením stromů či výsadbami keřů a realizace funkčních propojení přírodních ploch a prvků. Součástí může být realizace doprovodných vodních prvků a ploch přírodě blízkého charakteru. Oprávněnými příjemci podpory jsou různé subjekty na škále od obcí až po fyzické osoby.
Ochrany národně významných chráněných území Ukončení příjmu žádostí: 11. 1. 2021 Alokace: 100 000 000 Kč	142. výzva má za cíl zajištění potřebné péče o předměty ochrany na národně významných chráněných územích, jež jsou stanoveny schválenými plány péče, v územích Natura 2000 jsou to souhrny doporučených opatření. Podporováno je zajištění péče o NP, CHKO, NPR, NPP (včetně jejich ochranných pásem) a lokality soustavy Natura 2000 a dále PR a PP na pozemcích a/nebo stavbách ve vlastnictví státu s právem hospodaření organizační složkou státu. Oprávněnými žadateli jsou Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa jeskyní ČR a správy národních parků.
Dešťovka pro obce Ukončení příjmu žádostí: 11. 1. 2021 Alokace: 1 000 000 000 Kč	144. výzva se zaměřuje na hospodaření se srážkami a projekty, které pomáhají s adaptací měst a obcí na změny klimatu. Mezi podporovaná opatření patří hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu a jejich využití. Žadatelé mohou získat peníze například na podzemní nádrže, podzemní a povrchová vsakovací zařízení, průlehy, přeměnu povrchů z nepropustných na propustné, na retenční nádrže, na výstavbu střech s akumulační schopností (vegetační, retenční) a další opatření pro využívání dešťové vody. Mezi další podporovaná opatření patří například projekty na zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přilehlých niv nebo na obnovení, výstavbu a rekonstrukce vodních děl sloužící povodňové ochraně.
Energetické úspory veřejných budov Ukončení příjmu žádostí: 2. 3. 2021 Alokace: 2 000 000 000 Kč	146. výzva poskytuje peníze veřejným subjektům na snížení konečné spotřeby energie a snížení spotřeby neobnovitelné primární energie prostřednictvím využití lokálních obnovitelných zdrojů ve veřejných budovách. Dotaci je možné získat na celkové nebo dílčí energeticky úsporné renovace veřejných budov, včetně projektů realizovaných metodou EPC. Výzva cílí i na výměny zdrojů tepla s výkonem nižším než 5 MW využívající fosilní paliva za ekologičtější zdroje, podporuje se instalace solárních systémů a další opatření. Dotaci je možné získat i na výstavbu nových veřejných budov v pasivním energetickém standardu.
Protipovodňová opatření Ukončení příjmu žádostí: 30. 9. 2020 Alokace: 100 000 000 Kč	147. výzva je určena pro státní podniky a příspěvkové organizace. Ty mohou žádat o peníze na analýzy odtokových poměrů včetně návrhů možných protipovodňových opatření, na zpracování podkladových analýz na státní a regionální úrovni pro 2. období plánování dle evropské směrnice. Podporováno je také budování, rozšiřování a modernizace systému předpovědní povodňové služby včetně budování a modernizace měřicích stanic.

INOVATIVNÍ FINANČNÍ NÁSTROJE (IFN) – kombinace půjčky z fondů EU a dotace od SFŽP ČR

Odstraňování průmyslového znečištění

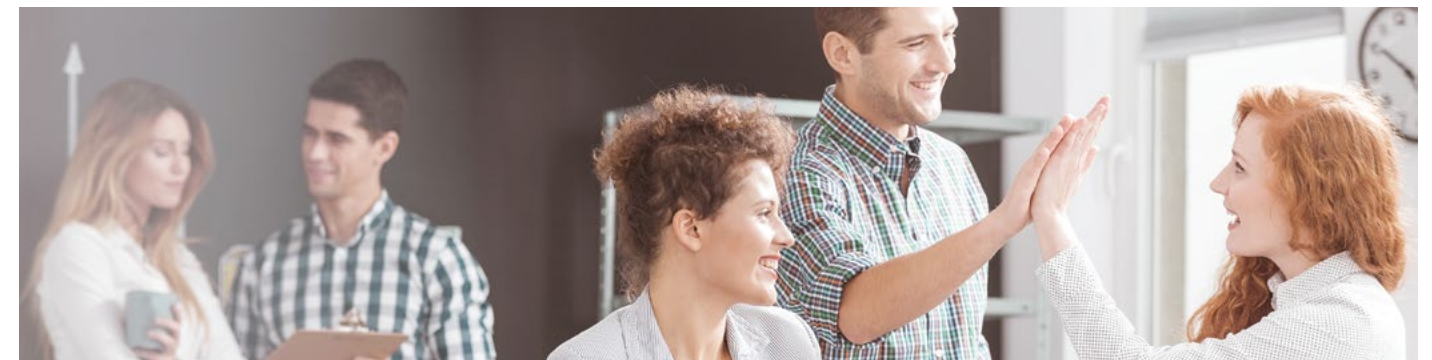
Ukončení příjmu žádostí:
31. 12. 2020 nebo
do vyčerpání alokace
Alokace: 480 000 000 Kč

Výzva č. 1/2017 IFN

Inovativní finanční nástroje (IFN) představují nový, účinnější způsob využívání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. Jedná se o výhodné půjčky ze zdrojů EU určené na snižování environmentálních rizik, které mohou být kombinovány s dotací z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR.

Nabídka podpory se vztahuje na projekty z Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 v prioritní ose 3, specifický cíl 3.5 – Snižit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení.

INZERCE

ZAMĚSTNÁNÍ ve Státním fondu životního prostředí ČR

Nejčastěji obsazované pozice:*

- Projektový manažer / projektová manažerka
- Metodik/metodička
- Finanční manažer/manažerka
- Právník/právníčka
- Referent/referentka

Nabízíme:

- Perspektivní a zajímavé zaměstnání v příjemném prostředí
- Odpovědnost za realizaci pestré škály projektů v oblasti životního prostředí
- Pružnou pracovní dobu, motivační odměny vázané na výkon
- Možnost dalšího vzdělávání: jazyková výuka, odborné kurzy a školení
- Širokou škálu benefitů (dovolená navíc, stravenky, příspěvek na penzijní pojištění, příspěvek na rekreaci, sport a kulturní akce)

* Pozice jsou vhodné i pro OZP s ohledem na profesní a kvalifikační předpoklady.

Více informací o volných pozicích naleznete na našich webových stránkách www.sfzp.cz → Kariéra

Státní fond životního prostředí ČR • www.sfzp.cz • tel.: +420 267 994 300 • Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4

PŘEHLED VÝZEV OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NA ROK 2020

IDENTIFIKACE OBLASTI PODPORY			ZACÍLENÍ VÝZVY		ZÁKLADNÍ PLÁNOVANÉ ÚDAJE O VÝZVĚ		
Prioritní osa	Specifický cíl	Číslo výzvy	Podporované aktivity	Cílové skupiny	Druh výzvy	Předpokládané datum zahájení příjmu žádostí	Předpokládané datum ukončení příjmu žádostí
1	1.3 Zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami	144	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	3. 2. 2020	11. 1. 2021
		148	1.3.4	veřejný sektor	kolová (soutěžní)	15. 10. 2020	17. 12. 2020
	1.4 Podpořit preventivní protipovodňová opatření	147	aktivita 1.4.1 – zpracování podkladových analýz na státní a regionální úrovni pro 2. období plánování dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES, o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (aktualizace vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem, mapy rizik a mapy povodňového nebezpečí, návrhy efektivních opatření jako podklad pro plány pro zvládání povodňových rizik, dokumentace oblastí s významným povodňovým rizikem, zpracování podkladů pro aktualizaci plánů pro zvládání povodňových rizik) a zpracování podkladů pro stanovení záplavových území a map povodňového ohrožení a aktivita 1.4.2	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	1. 4. 2020	30. 9. 2020
		149	aktivita 1.4.1 – zpracování podkladů pro vymezení území ohroženého zvláštní povodní a aktivita 1.4.3	veřejný sektor	kolová (soutěžní)	15. 10. 2020	17. 12. 2020
3	3.1 Prevence vzniku odpadů	122	bez omezení, dle PD	kraje, města a obce, města a pověřené obce, původci odpadu, podnikatelské subjekty	kolová (soutěžní)	1. 4. 2020	30. 7. 2020
	3.2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů	134	aktivita 3.2.4	subjekty zajišťující nakládání se zdravotnickým odpadem	průběžná (nesoutěžní)	2. 9. 2019	1. 9. 2020
	3.3 Rekultivovat staré skládky	137	aktivita 3.3.1	kraje, města a obce, města a pověřené obce, podnikatelské subjekty	průběžná (nesoutěžní)	1. 11. 2019	30. 6. 2020
4	4.1 Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území	31	bez omezení, dle PD	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu a území soustavy NATURA 2000, vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	30. 5. 2016	31. 8. 2020
		138	dle PD, vyjma opatření na zajištění územní ochrany a zpracování podkladů pro zajištění péče o území národního významu	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu, území soustavy NATURA 2000 a PR/PP na pozemcích a/nebo stavbách ve vlastnictví státu s právem hospodaření organizační složkou státu, vlastníci a nájemci pozemků	kolová (soutěžní)	2. 3. 2020	3. 8. 2020
		142	bez omezení, dle PD	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu a území soustavy NATURA 2000	průběžná (nesoutěžní)	2. 3. 2020	11. 1. 2021
	4.2 Posílit biodiverzitu	110	aktivita 4.2.4	vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 12. 2017	4. 1. 2021
		139	bez omezení, dle PD	vlastníci a nájemci pozemků, orgány státní správy a organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny	průběžná (nesoutěžní)	3. 2. 2020	2. 11. 2020
	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	52	aktivita 4.3.2: zpracování plánů ÚSES	vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků	průběžná (nesoutěžní)	3. 4. 2017	31. 8. 2020
		140	dle PD, vyjma opatření na zpracování plánů ÚSES	vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků	kolová (soutěžní)	2. 3. 2020	3. 8. 2020
	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	115	studie systémů sídelní zeleně s navazující realizací	orgány veřejné správy, vlastníci a správci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 8. 2018	31. 8. 2020
		141	bez omezení, dle PD	orgány veřejné správy, vlastníci a správci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	3. 2. 2020	2. 11. 2020
5	5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie	146	bez omezení, dle PD	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	2. 3. 2020	2. 3. 2021
	5.3 Snížit energetickou náročnost a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie v budovách ústředních vládních institucí	152	bez omezení, dle PD	organizační složky státu, státní příspěvkové organizace, veřejné výzkumné instituce	průběžná (nesoutěžní)	1. 7. 2020	31. 5. 2021

Toto je zkrácená podoba harmonogramu výzev pro OPŽP na rok 2020.
Jeho úplná podoba s mnoha dalšími užitečnými informacemi je k dispozici na stránkách www.opzp.cz.

Foto: archiv SFŽP ČR

Zahradky: Posílení vodního zdroje

Hydrogeologický průzkum zajistil posilový zdroj vody pro obec Zahradky. Projekt zlepšil dostupnost kvalitní vody pro obyvatele obce.

Podoblast podpory: 1.6.A – Průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody

Název projektu: Vyhledání a průzkum zdroje podzemních vod pro obec Zahradky

Kraj: Jihočeský

Okres: Jindřichův Hradec

Příjemce podpory: obec Zahradky

Ukončení projektu: říjen 2019

Celkové způsobilé výdaje
380 364 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
228 218 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Roudnice n. L.: Hybrid pro strážníky

Vozový park městské policie v Roudnici nad Labem se rozšířil o vozidlo s hybridním pohonem. Auto strážníci využívají pro výkon hlídkové činnosti.

Podoblast podpory: 5. 2 – Udržitelná městská doprava a mobilita

Název projektu: Pořízení vozidla na alternativní pohon pro Městskou policii v Roudnici nad Labem

Kraj: Ústecký

Okres: Litoměřice

Příjemce podpory: město Roudnice nad Labem

Ukončení projektu: leden 2020

Celkové způsobilé výdaje
512 364 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
50 000 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Kostelec n. L.: Přírodní zahrada

V areálu základní školy v Kostelci nad Labem vznikla přírodní zahrada a byla vybudována venkovní učebna. Bylo instalováno deset objektů, zahrada byla upravena na ploše 1 904 m² a byly nakoupeny pomůcky a publikace.

Podoblast podpory: 6.1.C – Rekonstrukce a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO („Přírodní zahrady“)

Název projektu: Přírodní zahrada ZŠ T. Stolzové, Kostelec nad Labem

Kraj: Středočeský

Okres: Mělník

Příjemce podpory: Základní škola T. Stolzové Kostelec nad Labem, p. o.

Ukončení projektu: únor 2020

Celkové způsobilé výdaje
583 351 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
495 848 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Dolní Krupá: Vrt a posílení vodojemu

Nově provedený průzkumný hydrogeologický vrt byl napojen na stávající vodojem, který byl rozšířen o nově zbudovaný doplňkový vodojem.

Podoblast podpory: 1.6 – Zdroje vody

Název projektu: Posílení vodárenské soustavy v obci Dolní Krupá

Kraj: Královéhradecký

Okres: Havlíčkův Brod

Příjemce podpory: obec Dolní Krupá

Ukončení projektu: březen 2019

Celkové způsobilé výdaje
2 537 505 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
2 030 004 Kč

Vidče: Sanace sesuvu

V obci sanovali aktivní sesuv. Hrozilo, že odlučná hrana postupující do svahu poškodí či zcela zničí příjezdovou komunikaci k rodinnému domu a místní vodárně. Svah byl zajištěn stabilizačními stěnami z mikrozápor, součástí sanačních opatření bylo i povrchové odvodnění lokality.

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.3 – Zajistit povodňovou ochranu intravilánu

Název projektu: Sesuv půdy v obci Vidče – Stabilizace sesuvu u RD čp. 13, k. ú. Vidče

Kraj: Zlínský

Okres: Vsetín

Příjemce podpory: obec Vidče

Ukončení projektu: 31. 7. 2018

Celkové způsobilé výdaje
2 561 036 Kč

Příspěvek EU
2 176 881 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Benešov: Snížení emisí svařovny

Rekonstrukce odsávání svařovny vedla ke snížení emisí tuhých znečišťujících látek a ke snížení fugitivních emisí těchto látek, které vznikají při obrábění a svařování kovových dílů. Snížilo se tak množství emisí z provozovny vypouštěných do okolní oblasti.

Prioritní osa 2, specifický cíl 2.2 – Snížit emise stacionárních zdrojů podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek

Název projektu: Rekonstrukce odsávání svařovny Progresmetal, spol. s r. o.

Kraj: Středočeský

Okres: Benešov

Příjemce podpory: Progresmetal, spol. s r. o.

Ukončení projektu: 14. 10. 2017

Celkové způsobilé výdaje
1 802 196 Kč

Příspěvek EU
1 531 866 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Vodňany: Obnova sadů

Revitalizace rozsáhlého parku – Zeyerových sadů – v blízkosti centra Vodňan spočívala v ozdravných zásazích i nové výsadbě. Jednalo se o část celkové obnovy s cílem zajistit občanům i návštěvníkům Vodňan zlepšení životního prostředí a vytvoření „zelené oázy“.

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech

Název projektu: Revitalizace Zeyerových sadů ve Vodňanech

Kraj: Jihočeský

Okres: Strakonice

Příjemce podpory: město Vodňany

Ukončení projektu: 31. 1. 2019

Celkové způsobilé výdaje
267 448 Kč

Příspěvek EU
160 468 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Cvikov: Zateplení školy

Stavební úpravy ZŠ a MŠ v Lindavě spočívaly v zateplení fasády, výměně okenních a dveřních výplní včetně nových klempířských prvků, zateplení částí vnitřních stěn u půdy, podlahy půdy, instalace nuceného větrání pro třídu MŠ a instalace nového zdroje tepla v podobě tepelného čerpadla.

Prioritní osa 5, specifický cíl 5.1 – Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie

Název projektu: Snížení energetické náročnosti Základní a mateřské školy Bohumila Hynka Cvikov, Lindava 278

Kraj: Liberecký

Okres: Česká Lípa

Příjemce podpory: město Cvikov

Ukončení projektu: 31. 10. 2019

Celkové způsobilé výdaje
3 649 852 Kč

Příspěvek EU
1 459 940 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

DOTAČNÍ SEMINÁŘE SE NAPLNO ROZJEDOU OPĚT PO PRÁZDNINÁCH

Od září se můžete těšit na oblíbené bezplatné semináře SFŽP ČR. Připravena je série pěti informačních setkání o aktuálních dotacích na opatření proti suchu, která se rozjede, pokud situace dovolí, ihned po letních prázdninách. V říjnu přidáme praktický workshop o projektech domovních čistíren odpadních vod.

Odborníci Fondu jsou navíc připraveni vyrazit do regionů na tradiční informační semináře k programům Nová zelená úsporám a Dešťovka. Pokud máte zájem a chtěli byste setkání pro alespoň 25 zájemců uspořádat i ve své obci či městě, kontaktujte nás na adrese seminare@sfzp.cz.

Všechny chystané akce jsou pro registrované účastníky zdarma. Předpokládaná doba trvání je cca od 9:00 do 15:00 hodin. Podrobné informace k programu, náplni a registraci budeme postupně upřesňovat. Přehled seminářů najdete níže, nejnovější akce najdete na webu www.sfzp.cz.

▶ ZAPIŠTE SI DO DIÁŘE

SEMINÁŘE

Dotace proti suchu

Vyhledávané semináře o státní finanční podpoře na boj se suchem a následky klimatické změny jsou určeny zejména starostům, zástupcům obecních, městských či krajských úřadů či zpracovatelům projektů a projektových žádostí.

Plzeň

8. září 2020 / Krajský úřad Plzeňského kraje, Škroupova 18, zasedací místnost č. 326, 3. patro

České Budějovice

14. září 2020 / Krajský úřad Jihočeského

kraje, U Zimního stadionu 1952/2, sál zastupitelstva, č. dveří 2010, 2. patro

Ostrava

15. září 2020 / Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 28. října 117, Ostrava – zasedací místnost F502

Praha

30. září 2020 / Magistrát hlavního města Prahy, Mariánské náměstí 2, sál zastupitelstva, 1. patro

Brno

6. října 2020 / Krajský úřad Jihomoravského kraje, Žerotínovo nám. 449/3, zasedací místnost č. 045A (-2. podlaží)

WORKSHOP

Domovní čistírny odpadních vod – zkušenosti s přípravou a realizací dotačních projektů

Zástupcům měst a obcí poradíme, kde a jak vybudovat soustavy domovních čistíren odpadních vod s dotační podporou SFŽP ČR.

Praha

14. října 2020 (10:00–13:00) / Český svaz vědeckotechnických společností, z. s., Novotného lávka 200/5, Praha 1

www.dotacedestovka.cz

www.narodniprogramzp.cz

www.opzp.cz

www.novazelenausporam.cz

DOTACE NA VÝSADBU STROMŮ

Národní program Životní prostředí – výzva 9/2019

Výše podpory
20–250 tis. Kč

K dispozici celkem
200 mil. Kč

Program podporuje výsadbu stanovištně vhodných druhů listnatých stromů na veřejně přístupných místech. Důraz klade na zapojení přírody do výsadby a následné péče o stromy. Cílem je pomoci vytvořit kvalitní veřejný prostor ve městech a obcích, přispět ke zlepšení kvality ovzduší, zadržování vody a vyrovnávání teplotních extrémů.

Příjem žádostí: **14. 10. 2019 – 31. 8. 2020**
(nebo do vyčerpání alokace)
Ukončení realizace: **31. 1. 2021**

KDO MŮŽE ŽADAT

- Všechny subjekty s prokazatelným vztahem k místu výsadby, např. neziskové organizace, spolky, komunity, právnické i fyzické osoby, obce, města, kromě politických stran a hnutí

MÍSTA VÝSADBY

- Veřejně přístupná místa v zástavbě měst a obcí
- Uzavřené vnitrobloky bytových domů

REGISTRACE VÝSADEB

www.sazimebudoucnost.cz

BLIŽŠÍ INFORMACE

www.narodniprogramzp.cz

Není podporována výsadba stromů k podnikatelským účelům a výsadba na pozemcích plnících funkci lesa.

narodniprogramzp.cz

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Priorita I | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 13 | číslo 6 | červen 2020 | časopis je distribuován bezplatně, pouze na území ČR | **adresa redakce:** Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4 | **kontakt na redakci:** priorita@sfzp.cz | **objednávky:** www.sfzp.cz, www.opzp.cz | **redakce:** šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | **Fotografie na titulní straně:** hl. m. Praha, odbor ochrany prostředí MHMP | **číslo registrace:** MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.

Prosíme o správné vytrídění recyklovatelného obalu i časopisu.